

Sociologia de campanya

En plena campanya electoral és difícil escapar de la pressió mediàtica i reflexionar sobre qualsevol tema que no estigui relacionat amb les eleccions generals que se celebraran el dia 20 de novembre. En aquest sentit, malgrat que el cara a cara entre Rubalcaba i Rajoy no va enriquir el debat polític, més aviat al contrari, sí que convida a fer una anàlisi sociològica de campanya.

Durant el debat, una de les dades interessants que es va posar damunt la taula apuntava que l'Estat ocupa el quart lloc per la cua dels països de la Unió Europea amb més desigualtat interna entre la seva ciutadania i se situa, únicament, per davant de Letònia, Lituània i Romania. Aquesta informació sorgeix dels indicadors que calcula anualment l'oficina d'estadística europea (Eurostat) per tal de mesurar la distància existent en la distribució dels ingressos entre la població més rica i la més pobre dins d'un mateix país. Un d'aquests indicadors s'anomena S80/20 i compara els ingressos del 20% de la població amb més renda amb el 20% de la població que en té menys. En el cas espanyol, aquest indicador ha registrat una forta tendència a l'increment des del 2008, moment en què es reconeix l'existència de la crisi econòmica. En concret, passa del 5,4 l'any 2008 al 6,9 l'any 2010. La qual cosa vol dir que durant l'any passat, el 20% de persones situades en el nivell superior de renda tenia 6,9 vegades més ingressos que el 20% de persones situades en el nivell inferior. Com a element de comparació, s'apunta la xifra relativa al cas alemany que es mantenia al 4,5, nivell que l'Estat mai ha registrat des del 1999, moment en què es comença a calcular aquest indicador.

Més enllà de ser una dada que Rajoy va utilitzar per atacar Rubalcaba, aquest indicador permet mesurar diferents fenòmens que defineixen l'estructura social d'un país. Des d'aquesta perspectiva, cal apuntar dues conclusions relatives al cas espanyol: la desaparició d'una falsa classe mitjana concebuda durant els anys de bonança econòmica i l'augment de l'exclusió social. L'omissió d'aquests fenòmens en les diverses intervencions de Rajoy i Rubalcaba és tan estratègica com l'omissió que van fer de temes tan importants com la corrupció i la

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

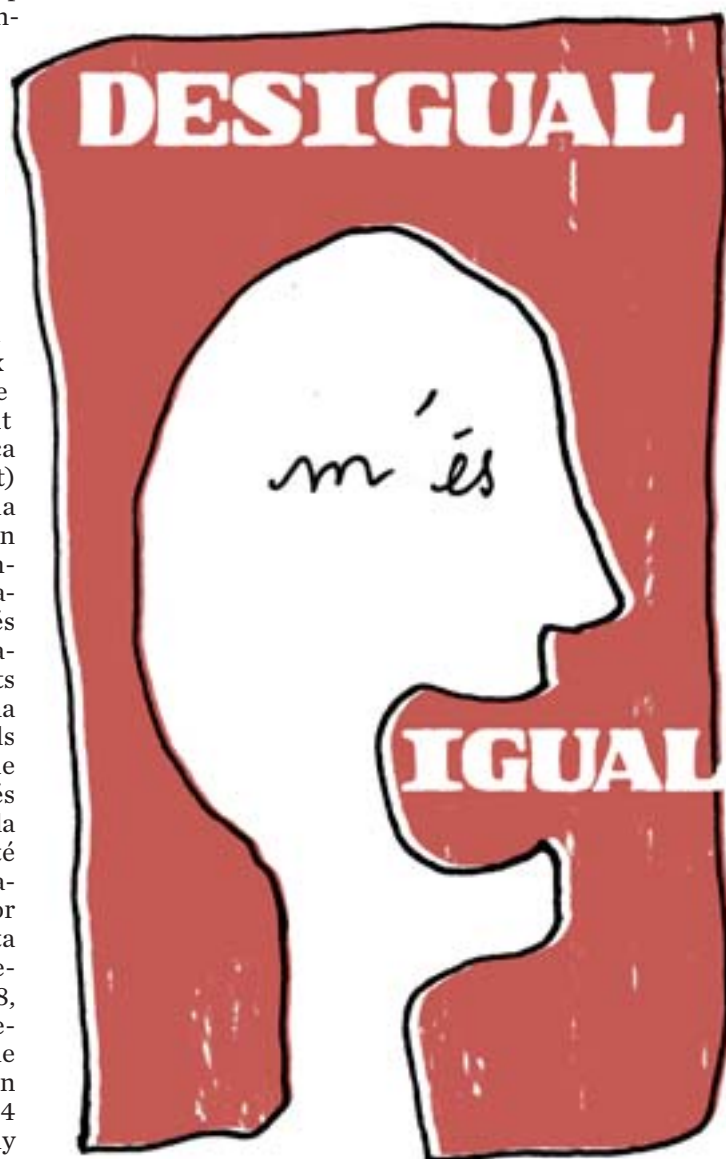
intactes les grans fortunes del país i ha perjudicat la resta de població. D'una banda, ha recordat els orígens de classe d'aquells que van alimentar una falsa consciència de classe mitjana durant els anys d'auge econòmic. I, d'altra banda, ha endurit les condicions de vida de les persones més mal situades en l'estructura social situant-les a la corda fluixa de l'exclusió social. Així doncs, cal preguntar-se: quin paper juga la corrupció i la immigració amb tot plegat? Qui es creu que

la corrupció no té res a veure amb el manteniment, o enriquiment, de les grans fortunes del país? Qui nega que un dels rostres de l'exclusió social porta la condició d'immigrant a sobre?

Contràriament, durant el debat es va introduir la dada relativa a la creixent distància entre la població més rica i la més pobre però no es va parlar ni de la classe treballadora, ni d'exclusió social, ni de corrupció ni d'immigració. Paradoxalment, el discurs dels dos presidenciables semblava anar dirigit a un prototip de ciutadà de classe mitjana que no viu la crisi en pròpia pell, sinó a través dels seus veïns de classe treballadora que s'han quedat a l'atur i no poden accedir a la sanitat privada i a l'escola concertada. Mentre Rubalcaba es preocupava per la petita i mitjana empresa i Rajoy apuntava la creació d'ocupació com la solució de tots els mals, no es va parlar de més impostos redistributius i més serveis públics de qualitat. Dues mesures imprescindibles per

escurçar la distància entre els ingressos dels més rics i els ingressos dels més pobres.

No deixa de ser pervers introduir una dada al debat polític amb la pretesa voluntat de mostrar preocupació i sensibilitat cap a les desigualtats socials però, alhora, no aportant ni una sola proposta política. Tot plegat fa pensar que Rajoy està més preocupat per mantenir la situació de privilegi del 20% de població situada al nivell més alt de renda que no pas per millorar la situació del 20% de població situada al nivell més baix. Del cara a cara se'n desprèn un debat polític de campanya pobre que, pretesament, nega l'existència de les classes socials. Res és casual, sobretot, si es té present que històricament les classes socials s'han posicionat políticament a favor, o en contra, de la redistribució d'ingressos segons les seves condicions materials d'existència.

ARIANNE FABER

immigració. De fet, aquests quatre temes absents en el debat polític estan estretament relacionats.

Al rerefons del indicador S80/20 poden passar tres coses: que la distància creixi perquè els que menys tenen perden poder adquisitiu, perquè els que més tenen guanyen poder adquisitiu o ambdós fenòmens a la vegada. En qualsevol cas, és quasi impossible que l'indicador creixi si el 20% de població situada als nivells superiors veu disminuir els seus ingressos. Per tant, es pot afirmar que la crisi econòmica ha deixat

És pervers introduir una dada al debat polític amb la pretesa voluntat de mostrar sensibilitat cap a les desigualtats però, alhora, sense aportar cap proposta